

SDP julkisti linjauksia sote-valmisteluun

SDP julkaisi tänään linjauksensa sote-uudistuksen valmisteluun. SDP haluaa varmistaa, että sosiaali- ja terveyspalvelut ovat julkisen sektorin järjestämisvastuulla, pääasiallisella tuottamisvastuulla ja että verovarot käytetään oikein. SDP ei hyväksy julkisten palveluiden pakkoyhtiöittämistä. Sote-uudistuksen suuruisessa muutoksessa henkilöstön oikeudenmukainen ja reilu kohtelu on varmistettava ja ihmisten on saatava arjessaan tarvitsemat julkiset palvelut helposti ja laadukkaasti.

SDP:n lähtökohdat parlamentaariseen valmisteluun

Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamisen tarve

- Terveys- ja hyvinvointierot suuria ja kasvussa.
- Rahoituspohja ja henkilöstöresurssit heikkenevät väestörakenteen muutoksen seurauksena.
- Palvelujärjestelmä on hajanainen eikä riittävän vaikuttava.
- Monikanavainen rahoitusjärjestelmä asettaa vääriä kannusteita ja johtaa osaoptimointiin.
- Palvelujärjestelmä on alueellisesti eriarvoinen.
- Perusterveydenhuollossa jonoja hoitoon pääsyssä.
- Sosiaalipalveluiden saatavuudessa aukkoja (mm. lastensuojelu, vanhuspalvelut).

Miksi SDP:ltä omat lähtökohdat?

- Hallitus ei ole halunnut aitoa vuoropuhelua ja yhteistä valmistelua
- Parlamentarisessa valmistelussa on parhaiten saavutettavissa kestävä yhteinen näkemys.
- Hallituksen malli ei ratkaise nykytilanteen ongelmia eikä tulevaisuuden haasteita. Hallitus on sivuuttanut sote-uudistukselle asetetut keskeiset tavoitteet ajamalla maakuntahallintoa ja markkinaehtoisuutta palvelutuotantoon.
- Hallituksen esityksessä pakkoyhtiöitetään julkiset peruspalvelut ja alistetaan ne kilpailulle yksityisten palvelutuottajien kanssa. Hallituksen mallissa palvelut pirstaloidaan ja integraatiosta syntyvä hyöty jää syntymättä.
- Hallituksen malli mahdollistaa verovarojen kierrättämisen yksityisten yritysten voitoiksi eikä palauta mahdollisia säästöjä yhteiseksi hyväksi.
- Ihmisiltä kerätyt verot on tarkoitettu palveluihin ja turvaverkkoihin, ei yritysten voittoihin ja niiden omistajien rikastumiseen. Hallituksen linjaukset mahdollistavat jälkimmäisen.
- SDP haluaa varmistaa, että sosiaali- ja terveyspalvelut ovat julkisen sektorin järjestämisvastuulla, pääasiallisella tuottamisvastuulla ja että verovarot käytetään oikein. SDP ei hyväksy julkisten palveluiden pakkoyhtiöittämistä.
- SDP haluaa, että näin isossa muutoksessa henkilöstön oikeudenmukainen ja reilu kohtelu varmistetaan. Hallituksen malli vie tässäkin suhteessa väärään suuntaan.
- Hallituksen malli nostaa kustannuksia ja uhkaa korottaa kansalaisten asiakasmaksuja.

SDP:n linjauksen lähtökohdat

- Ihmisten pitää saada arjessaan tarvitsemat julkiset palvelut helposti ja laadukkaasti.
- Kuntalain pohjalta ja periaatteilta muodostuva aluekunta vastaa perus- ja erityistason palveluiden järjestämisestä ja pääosin myös tuottamisesta. Erityisen vaativan tason palveluiden järjestämisestä viidellä erityisvastuualueella sovitaan aluekuntien kesken.

- Vahva järjestäjäpohja yhdessä julkisen palvelutuotannon kanssa mahdollistaa tiiviin yhteistoiminnan ja tiedonkulun sekä vähentää päällekkäistä työtä.
- Yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat voivat tuottaa palveluita aluekunnan kanssa tehdyllä sopimuksella.
- Ensimmäistä järjestämispäätöstä valmisteltaessa aluekunnan on selvitettävä, onko kunnilla ja millä edellytyksillä mahdollisuus toimia tuottajana.
- Sote-palvelujen järjestäjä eli aluekunta päättää, missä laajuudessa palvelutuottajina käytetään yksityisiä toimijoita ja kolmatta sektoria tai kuntia.
 - Näin varmistetaan, että kerätyt verot käytetään ihmisten tarvitsemien palveluiden tuottamiseen, ei yksityisiin voittoihin.
 - Viranomaisvastuut ja päätökset toteutuvat kansalaisten oikeusturvan kannalta toimivassa organisaatiossa.
- Kuntien rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä on merkittävä. Onnistuakseen se vaatii kunnan eri toimijoiden tiivistä yhteistyötä sekä yhteistyötä aluekunnan kanssa. Järjestöillä on kunnissa merkittävä ennaltaehkäisevä rooli. Järjestöjen tekemää työtä vahvistetaan ja kehitetään. Tähän turvataan riittävät resurssit.
- Sosiaali- ja terveystaloudet rahoitetaan verovaroin, valtionosuuksilla ja palvelumaksuilla. Asiaksmaksuja ei saa nykyisestä korottaa, jotta palveluiden tasapuolinen saatavuus ei vaarannu.
- Valinnanvapautta edistetään tuottamalla ihmisille lisää tietoa eri vaihtoehtoista, hoitoon pääsystä, laadusta, saatavuudesta ja vaikuttavuudesta.
- Julkisen sektorin on varmistettava sosiaali- ja terveystalouden tutkimuksen ja -koulutuksen laatu ja laajuus sekä sote-palveluiden kehittämisen jatkuvuus.
- Käyttäjien osallisuutta palveluiden asiakkaina ja niiden kehittämisessä vahvistetaan.

SDP:n sote-linjausten toiminnallinen kuvaus

Aluekunta päättää sosiaali- ja terveystalouksien järjestämisestä. Se voi tuottaa palvelut itse, käyttää palvelutuottajana yksityistä sektoria, kolmatta sektoria tai sopia palvelutuotannon järjestämisestä muun aluekunnan kanssa. Seurauksena integraatio ja yhteistyö muiden julkispuoleisesti tuotettujen palveluiden välillä toteutuu.

Hallituksen malliin verrattuna tämä muodostaa aidon taloudellisen kannusteen panostaa ennaltaehkäisyyn, sillä ennaltaehkäisyyn tuottamat taloudelliset hyödyt koituvat oman alueen asukkaiden hyväksi. Hallituksen mallissa yksityiselle pilkotut palvelut särkevät integraation.

SDP:n keskeisenä tavoitteena on ihmisten mahdollisuus saada palvelut helposti ja laadukkaasti. Tavoitteina ovat myös toiminnan vaikuttavuus, tehokkuus, päällekkäisten toimintojen poistaminen ja kustannuskehityksen hillintä.

Palveluissa ihmisten vapaus valita palvelutuottajansa tapahtuu aluekunnan päättämien tuottajien välillä ja eri aluekuntien välillä. Sote-palveluiden kokonaisuutta järjestettäessä on huolehdittava, että esimerkiksi perhepalvelut tai päihdetyö järjestetään järkevinä, toiminnallisina kokonaisuuksina.

Valtion ohjaus sote-järjestämiseen

Kustannuksiltaan tehokkaan ja palvelutasoltaan laadukkaan palveluiden järjestämisen ja tuottamisen turvaamiseksi valtioneuvosto hyväksyy sosiaali- ja terveystalouksien suunnitelman osana julkisen talouden suunnitelmaa.

Aluekuntien on katettava mahdollinen alijäämä. Valtion talousarvioon varataan poikkeuksellisia tilanteita varten määräraha.

Rahoituksen järjestäminen

Sosiaali- ja terveyspalvelut rahoitetaan verovaroin, valtionosuuksin ja palvelumaksuin.

Demokratia

Päätöksenteko palveluiden järjestämisestä ja sen rahoittamisesta tapahtuu aluekuntatasolla. Päätöksentekoa varten valitaan aluekuntavaltuustot. Aluekuntiin perustetaan neuvottelukuntarakenne, jolla vahvistetaan asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallisuutta. Lisäksi käytetään asiakasraateja ja tehdään tiivistä yhteistyötä kansalaisjärjestöjen kanssa palveluiden kehittämiseksi.